

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Quænam propositiones euidentes, aut aliàs certæ, seu per se
notæ, seu demonstratæ ex terminis huius disputationis in superioribus
expositis eliciantur collatis tum inter se, tum cum alijs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

QVÆSTIO III.

Quanam propositiones evidentes, aut aliàs certe, seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur collatis tum inter se, tum cum alijs disput. 5. quæst. 6. & disput. 8. quæst. 4. commemoratis.

84 **D**ico ad quæstionem hanc imprimis spectare propositiones evidentes, quas de essentiâ compositâ, & partibus eius statumus in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 5. vtpote pertinentes ad totum, & eius partes in vniuersum, qui termini sunt huius quæstionis. Spectant etiam ad illam propositiones evidentes ibi etiam statutz disput. 15. quæst. 7. circa rerum ordinationes, seu series ordinatas secundum prius, & posterius, quatenus eiusmodi series quantitates quædam, seu quanta sunt. Necnon statutz disput. 16. quæst. 3. circa æqualitatem, atque inæqualitatem rerum, quæ propriæ quantorum sunt passionem. Ad demum statutz disput. 17. quæst. 3. circa vnum, & plura, quatenus pertinent hæc ad quantitatem discretam.

85 **A**d materiam insuper præsentis disputationis, præsentisque quæstionis pertinent omnes propositiones, quæ in campis latissimis totius Geometriæ, & Arithmeticæ à Geometris, & Arithmeticis demonstratz sunt, quatenus scientiæ itz quantitatem, de qua hic tractamus, cum omnibus speciebus eius habent pro obiecto; prima quidem continuam, secunda discretam.

86 **Q**uibus proinde omnibus in præsentis suppositis, nonnullas eis modò assumptæ à nobis methodi gratiâ propositiones adiciemus ex genere earum, quæ circa prædictam materiam & vniuersaliores, & magis ad Metaphysicam, seu Philosophiam primam, quàm ad Mathematicam videantur spectare, prout præsens nostrum postulat institutum. Quales sunt quæ sequuntur.

Propositio 1.

87 **T**otum cum aggregato omnium suarum partium est idem. Atque ad eò cum omnibus suis partibus collectiue sumptis. Idque, siue sit finitum, siue infinitum.

Est clarum. Quia totum dicimus quoduis aggregatum coalescens ex pluribus tanquam ex partibus componentibus ipsum. In idemque recidunt tale aggregatum, & omnes partes ipsius collectiue sumptæ.

Propositio 2.

88 **T**otum omnibus suis partibus collectiue sumptis æquale est. Idque etiam, siue sit finitum, siue infinitum.

Quatenus æquale est sibi ipsi iuxta dicta, quæst. 2. diuis. 18. num. 50. cum ipsum, & omnes eius partes collectiue sumptæ sint idem iuxta

proposit. 1. Ex hac propositione sequitur, totum æquale esse cuius extremo, quod omnibus suis partibus collectiue sumptis est æquale. Quia, quod alicui æquale est, & cuilibet ipsi æquali æquale est, vt constat.

Propositio 3.

89 **T**otum siue finitum, siue infinitum, qualibet parte sui est maius. Qualibetque subinde pars minor est suo toto.

Est euidentissimum. Quia euidentissimum est, totum continere in se suam partem, siue ipsam esse, & aliquid amplius. Hoc autem ipsum est, totum esse maius sua parte, & partem minorem esse suo toto iuxta dicta quæst. 2. diuis. 18. num. 51. Indeque sequitur, totum maius quouis esse quouis extremo æquali parti suæ. Quia, quod aliquo maius est, & quolibet ipsi æquali maius est, vt est notissimum. Tum partem minorem esse quouis extremo æquali suo toti. Quia quod aliquo minus est, & quolibet ipsi æquali minus est, vt etiam est notissimum.

Propositio 4.

90 **T**otum siue finitum, siue infinitum à qualibet parte sui est distinctum.

Quia si esset idem cum illâ, non esset maius illâ contra proposit. 3. cum, idem se ipso esse maius, sit impossibile, vt constat ex se, & ex dictis quæst. 2. diuis. 18. num. 50.

Propositio 5.

91 **D**istinctio, qua quoduis omnino totum à qualibet parte sui distinguitur, inadæquate est, eademque re ipsâ cum distinctione, qua talis pars ab alijs distinguitur.

Est clarum. Quia, cum totum cum qualibet parte sui, & simul cum cæteris omnibus collectiue sumptis sit idem iuxta proposit. 1. non potest non esse illud cum qualibet parte sui idem inadæquate: à qua subinde inadæquatè solum potest illud distingui. Nimirum quatenus cæteræ partes ipsum constituentes ab illâ adæquatè distinctæ sunt. Ex quo patet ab ipsâ eadem distinctione, qua à qualibet parte totius cæteræ distinguuntur, euadere totum ipsam distinctum inadæquatè ab illâ. Distinguitur enim ab illâ per aliquid sui nempe per cæteras, & identificatur cum illâ per aliquid sui, nempe per ipsam met. Atque ita partim identificatur cum illâ, & partim distinguitur ab illâ. Quod ipsum est inadæquatè identificari cum illâ, & simul inadæquatè distingui ab illâ. Et propter hoc totum à parte non vteunque, sed tanquam includens ab inclusio distingui dicitur.

Propositio 6.

92 **Q**uod inadæquatè conuenit toti, non potest non conuenire adæquatè alicui parti eius.

Euidens videtur mihi ex terminis ipsis bene conceptis hæc propositio. Quia conuenire quoduis

uis prædicatum cum addito inadæquatè toti, nihil est aliud, quàm esse aliquid in toto, cui illud non conueniat, & aliquid, cui conueniat simpliciter absque vilo addito. Hoc autem ipsum est non conuenire illud alicui parti totius integrè, & adæquatè sumptæ, & conuenire residuæ parti sumptæ etiam integrè, & adæquatè. Confirmit, & declaro. Quia, acceptis, vt citra dubium possunt accipi, omnibus omnino particulis totius, nullà demptà, quibus tale prædicatum non conuenit, necesse est, vt in residuo, cui conuenit, nulla penitus sit particula, cui non conueniat, vt est notissimum; alioquin præter omnes omnino particulas, quibus non conuenit, daretur aliqua alia, cui non conueniret. Quod planè est implicatorium contradictionis. Nullam autem superesse particulam, cui tale prædicatum non conueniat in dicto residuo, cui conuenit, idem est, ac talis residuo conuenire adæquatè, vt constat. Firma igitur, & satis euidentis est propositio data.

93 Ex eà autem sequitur primò, à qualibet eà parte, à qua totum inadæquatè tanquam includens ab incluso distinguitur ratione residui, non posse non residuum ipsum distingui adæquatè iuxta dicta etiam proposit. 5. Vnde rursus manifestè consequitur, quamlibet partem distinctam, à toto inadæquatè tanquam inclusum ab includente ratione residui, non posse non distingui adæquatè ab ipso residuo. Similiterque sequitur, quamlibet partem, cum qua totum inadæquatè est idem, necessariò habere in toto aliquid, nempe se ipsam, cum quo ea sit adæquatè idem, & aliquid, nempe residuum, à quo ea sit adæquatè distincta.

94 Secundò ex propositione sequitur, quotiescunque totum cum altero ente est penetratum, aut ab eo distans, aut ei contiguum inadæquatè, siue localiter, siue temporaliter, siue in qualibet alià serie: tunc quidem non posse non in tali toto aliquid dari, quod cum tali ente sit penetratum, aut ab eo distans, aut ei contiguum adæquatè in tali serie. Tantumdemque de cæteris prædicatis toti inadæquatè conuenientibus similiter venit dicendum.

Propositio 7.

95 Qua ratione aliquod totum est essentialè, eadem nequit esse integrale. Nec vice versà.

Quia prout essentialè partibus inter se dissimilibus constare debet: prout integrale verò similibus iuxta dicta quæst. 2. diuis. 4. Repugnat autem, vt eadem partes sint inter se dissimiles simul, & similes, vt constat ex se, & ex dictis in Pharo Scient. disput. 16. quæst. 3.

96 Ex hac propositione sequitur, totum non posse esse adæquatè essentialè simul, & integrale. Benè tamen inadæquatè. Quia non possunt omnes partes eius esse simul inter se dissimiles, & similes. Benè tamen possunt esse aliquæ inter se dissimiles, & aliquæ inter se similes, vt indidem constat.

Propositio 8.

97 Quæ de toto in præcedentibus dicta sunt, & de quanto dicenda sunt.

Quia totum, & quantum pro eodem in præfenti vsurpantur iuxta dicta quæst. 1. num. 7.

Propositio 9.

98 Qua ratione vnumquodque est quantum, eadem nequit esse non quantum.

Quia nequit sub eadem ratione esse simul diuisibile, quale quantum est, & indiuisibile, quale est non quantum: cum sint termini sibi contradicentes, vt constat.

Propositio 10.

99 Qua ratione quoduis quantum est infinitum nequit esse finitum; & qua ratione est continuum, nequit esse discretum; & qua ratione est extensum, nequit esse intensum; & qua ratione est alteri æquale, nequit esse inæquale; & qua ratione est alteri incommensurabile, nequit esse commensurabile. Nec vice versà.

Est certum. Quia omnia dicta prædicatorum binaria contradictionem inuoluunt respectuè ad idem subiectum sub eadem ratione consideratum. Vt sicque proinde nequeunt simul ei conuenire, vt est notissimum.

Propositio 11.

100 Possibile est, vt quanta inter se similia aut sint æqualia, aut inæqualia. Tum, vt quanta inter se dissimilia aut sit inæqualia, aut æqualia.

Hanc propositionem statuimus etiam in Pharo Scient. disput. 16. quæst. 3. In quantisque mathematicis manifestissima est. Constat enim, omnes circulos inter se esse similes, tum omnia triangula æquilatera, tum omnia quadrata, &c. & tamen posse esse nihilominus, sæpeque esse duos circulos aut æquales inter se, aut inæquales, tum duo triangula æquilatera, tum duo quadrata, &c. Constat etiam triangulum, & quadratum, & rhombum, & circulum extrema esse inter se dissimilia; & tamen posse nihilominus esse, sæpeque esse vel triangulum, & quadratum, vel triangulum, & rhombum, vel triangulum, & circulum aut inter se inæqualia extrema, aut æqualia, vt demonstrant Geometra. Ratio autem à priori est; quia tam similitudo, quam dissimilitudo extremorum tum cum inæqualitate, tum cum æqualitate eorundem compatibilis est; vt cernitur manifestè in exemplis positis.

101 Ex quo infertur, etiam quoad quantitatem metaphysicam posse extrema similia, atque etiam extrema dissimilia esse inter se tum æqualia, tum inæqualia. Atque ita entia specificè diuersa, qualia sunt omnia dissimilia, aut æqualia, aut inæqualia posse esse quoad perfectionem, siue aliam quamlibet metaphysicam quantitatem. Tantumque posse euenire entibus eiusdem speciei, solumque numericè differentibus, qualia sunt omnia similia. Quippe quæ aut inæqualia itidem, aut æqualia inter se esse possunt quoad quantitatem quamlibet metaphysicam.

Vnde rursus infertur, deceptos haud dubiè esse eos omnes Auctores, qui in tract. de Anima opi-

opinantur, animas eiusdem speciei, quales sunt rationales, inæquales quoad perfectionem esse non posse. Cuius oppositum propter dicta pro certo habendum est proculdubio.

903 Quin imo ego pro certo habeo, etiam de facto nullum ex entibus sublunaribus, & naturalibus, adhuc eorum, quæ eiusdem speciei esse censentur, exactè simile, & æquale esse alteri: sed singula singulis aut dissimilia esse, aut inæqualia quoad quantitatem aut physicam, aut metaphysicam. Id quod manifestè experimur omnes in ijs indiuiduis, adhuc eiusdem speciei, quorum differentia est sensibilis. Videmus enim singulos homines aliquam inter se differentiam habere quoad facies, quoad voces, quoad conditiones, quoad mores, quoad actiones aut scribendi, ut cernitur in varietate litterarum, aut loquendi, ut in diuersitate sermonum, aut ambulandi, ut in diuersitate motuum, aut intelligendi, ut in diuersitate iudiciorum, atque discursuum, in alijsque eiusmodi. Tantumdemque aut cernitur in cæteris cuiusvis speciei indiuiduis, aut certè de omnibus à paritate eorum, quorum differentia discernuntur, pariter est censendum. Cuius ratio philosophica est: quia omnia entia sublunaria ab influxu non solum causarum particularium, sed etiam vniuersalium dependunt in sua connaturali existentia aliquo dependentiæ genere. (Quippe ea etiam spiritualia, quæ à solo Deo causantur, non sine respectu ad connaturalem subiectorum tum naturam, tum dispositionem à causis naturalibus oriundam causantur). Propter incommensurabilitatem autem à peritissimis Mathematicis deprehensam motuum coelorum, & astrorum in singulis momentis temporis aggregatum omnium causarum naturalium, quorumuis effectuum diuersum aliquomodo est. Vnde entia quæuis, quantumuis eiusdem speciei, in diuersis temporis momentis producta non possunt non ab aggregatis omnium suarum causarum cum aliqua diuersitate connaturaliter prodire. Quæ autem in eodem temporis momento producuntur aliunde etiam sortiuntur connaturaliter diuersitatem aliquam. Quia nimirum necessariò producuntur in diuersis locis, cum subiecta eorum corporea penetrationem in eodem necessariò reculent. Quo fit, ut per diuersas lineas, atque adeò cum aliqua diuersitate ab aggregato causarum tunc existente sortiuntur tum suum influxum, tum suam entitatem. Quod obiter adnotare libuit, ut planè appareat, quomodo non solum de possibili, sed etiam de facto entia alioquin inter se similia, atque adeò solum numericè diuersa quoad aliquam suam quantitatem aut physicam, aut metaphysicam inæqualia sunt; diuersitas siquidem, quam naturaliter sortiuntur supra suam physicam distinctionem, si non est dissimilitudinis, necessariò est inæqualitatis quoad quantitatem aut physicam, aut metaphysicam. Quia nulla alia ab ijs diuersitas excogitabilis est, ut ex dictis in Phælo Scient. disput. 16. citatà quisque potest colligere.

Propositio 12.

104 Quæcunque multitudines sibi mutuò congruunt congruentiâ multitudinum, eo ipso sunt inter se æquales. Sicut inæquales è contra quæcunque tali congruentiâ sibi mutuò non congruunt.

Sermo est in propositione tam de multitudinibus infinitis, quàm de finitis. Quo pacto accepta euidentissima est ex terminis ipsis, si semel hi benè intelligantur iuxta ipsorum explanationem præmissam supra quæst. 2. diuis. 17. Tunc enim iuxta definitiones ibi statutas duæ quæque multitudines dicuntur mutuò sibi congruere congruentiâ multitudinum, cum singulis vnitatibus vnus totidem correspondent in alterâ, quin vlla desit, aut supersit; ita, quòd factis omnibus binarijs possibilibus ex vnitatibus vnus, & alterius alternatiue sumptis, in neutrà earum supersint vlla, aut vllæ vnitates. Hoc autem ipsum est totidem habere vnitates vnâ, ac alteram, & hoc rursus, esse vnâ in ratione multitudinis tantam, quanta altera est. Quod denique est, æquales in ratione multitudinum esse, iuxta definitionem quantorum æquælium statutam quæst. 2. diuis. 18.

E contra verò, si duæ quæque multitudines modo dicto sibi mutuò non congruant, eo ipso in vna erunt plures vnitates, quàm in alterâ; proindeque vna tanta, quanta altera, non erit in ratione multitudinis. Quod ipsum est, eas esse inæquales in ratione multitudinum, prout ex dictis locis citatis est manifestum.

Et quidem, si Deus producat multitudinem hominum, & vnicuique eorum conferat vnicam gladium; sintque subinde mutuò sibi congruentes congruentiâ multitudinum multitudo hominum, & multitudo gladiatorum; quis dubitet, esse eas æquales in ratione multitudinum, siue finitæ sint illæ, siue infinitæ? Deinde auferat Deus à quatuor hominibus gladios suos, & eos corrumpat; quo casu iam multitudo gladiatorum multitudini hominum congruentiâ dictâ non congruet. Quis clarè non videt, iam dictas multitudines, siue illæ sint finitæ, siue infinitæ, manere inæquales? Siquidem multitudo gladiatorum quaternario numero exceditur à multitudine hominum, sicut & à multitudine gladiatorum, quæ antea erat, & cuius ea pars est; quo etiam titulo nequit non esse minor illâ,

Propositio 13.

107 Quæcunque quanta extensa localiter, aut temporaliter mutuò sibi congruunt congruentiâ extensionum quoad locum; aut quoad tempus, eo ipso sunt inter se æqualia. Ex eo verò, quòd non ita sibi mutuò congruant, non sequitur quòd sint inæqualia.

Sermo est etiam hinc de quantis extensis localiter, aut temporaliter tam infinitis, quàm finitis. Primaque pars propositionis ex terminis benè intellectis est euidentis. Quia ut constat ex eorum explanatione datâ quæst. 2. diuis. 17. ea quanta extensa localiter, aut temporaliter mutuò sibi congruunt modo dicto, quæ posita in eodem spatio locali, aut temporali per adæquatam suarum partium distributionem adæquatè in tali spatio penetrarentur. Manifestum est autem quanta eo modo penetrata localiter, aut temporaliter non posse non æqualia esse tum inter se, tum cum ipso spatio locali, aut temporali quoad extensionem localem, aut temporalem. Sic duo circuli adæquatè penetrati in eodem spatio locali necessariò sunt æquales quoad extensionem localem,

N N lem,

lem, pariterque duæ lineæ rectæ finitæ; sic etiam duæ lineæ rectæ infinitæ versus orientem incipientes hinc ab eodem puncto, & adæquatè penetratæ in eodem spatio locali etiam infinito non possunt non æquales esse cum ipso spatio, & inter se quoad talem extensionem localem; sic similiter duæ series durationum, quibus duo quique Angeli in eodem instanti temporis præterito creati à Deo vsque ad instans præfens durarunt, utpote penetratæ modo dicto adæquatè in eodem spatio temporali & ipsi spatio, & inter se æquales sunt quoad extensionem temporalem finitam. Sic etiam, si Deus creasset ab æterno duos Angelos, series durationum infinitæ à parte antea, quibus illi vsque ad instans præfens durassent, inter se, & temporali infinito præterito essent æquales quoad extensionem temporalem infinitam, utpote penetratæ adæquatè cum eodem ipso tempore infinito. Pariterque de huiusmodi cæteris venit censendum.

108 Iam secunda pars propositionis inde constat apertè: quia triangulum, & quadratum bene possunt esse inter se æqualia ut demonstrant Geometræ; & tamen sibi mutuò congruere nequeunt congruentiâ extensionis quoad locum; quia in nullo spatio locali possunt penetrari adæquatè, ut est notissimum. Tantumdemque est respectivè ad tempus de duabus seriebus durationum æqualibus, quarum altera continua, & altera interrupta sit. Quomodò autem duæ lineæ infinitæ æquales in eodem spatio locali, & duæ series durationum infinitæ etiam æquales in eodem spatio temporali non possint sibi mutuò congruere, non solum quando altera continua, & altera interrupta est, sed etiam aliàs sæpe ex dicendis disput. 13. quæst. 2. constabit.

109 Dicendum supererat de cæteris quantis extensis secundum cætera serierum genera, ut originis, connexionis, dignitatis, &c. ea tamen omittimus; quia de eis ferme ut de quibusdam quantis multitudinis ex suis gradibus extensionis ut ex quibusdam unitatibus coalescentibus philosophandum est, quod ad rem attinet, iuxta præced. proposit. prout ex doctrinâ etiam tactâ quæst. 2. diuis. 17. citatâ colligere est.

110 Quomodò etiam quanta, quæ mutuò sibi congruunt partim congruentiâ multitudinum, & partim congruentiâ extensionum iuxta ibidem dictâ necessario sint inter se æqualia. Tamen si non sint necessariò inæqualia, quæ non ita congruunt, ex dictis in hac, & præcedenti propositione faciliè, & clarè ab vno quoque colligi potest.

Propositio 14.

111 Necessarium omnino est, ut duæ quælibet multitudines siue finitæ, siue infinitæ comparatæ inter se aut sint æquales, aut inæquales in ratione multitudinum.

Quia necessarium omnino est, ut congruentiâ multitudinum vel sibi mutuò congruant, vel non, iuxta illud evidentissimum principium. Quodlibet est vel non est. Et, si congruunt quidem, æquales. Si non, inæquales sunt necessariò iuxta proposit. 12.

112 Quod confirmari potest, & declarari hoc pacto. Sint duæ quælibet multitudines altera composita ex unitatibus albis, altera ex nigris; sicutque per intellectum Dei, vel aliter omnes

omnino binarij possibiles ex æternis earum unitatibus, ita, quòd nullus binarius sit, qui non constet ex vnâ albâ, & alterâ nigrâ. Certè multitudo binariorum resultans non potest non constare ex duabus multitudinibus unitatum alterâ albarum, & alterâ nigrarum mutuò sibi congruentibus, ac prorsus æqualibus, ut est manifestum. Vel ergo præter omnes omnino binarios factos aliquæ superfuerunt unitates aut albæ, aut nigræ; vel non? Si non superfuerunt, multitudines unitatum componentium binarios eadem omnino sunt, quæ principio propositæ, atque ita principio propositæ æquales prorsus erant. Si verò aliqua, vel aliquæ unitates aut albæ, aut nigræ superfuerunt, multitudo principio posita, cuius illæ erant, ipsismet excedebat alteram. Necessè ergo est, ut multitudines unitatum principio propositæ aut essent inter se æquales, aut inæquales. Quod erat ostendendum. Tantumdemque de quibus alijs propositis censendum est.

Propositio 15.

Partes cum pariter multiplicibus in eadem sunt ratione, si prout sibi mutuò respondent, ita sumantur.

Hæc est propositio 15. lib. 5. Elem. Euclid. quam ipse demonstrat ex præmissis. Ex ipsiq; terminis bene semel intellectis satis videtur nota. Sensus enim est, quanta æquè multiplicia tuarum partium aliquotarum eandem portionem habere, quam habent partes ipsæ inter se. Recognosce definitiones quantorum æquè multiplicium, & vniuscuiusque partis aliquotæ traditas quæst. 2. diuis. 21. Itaque si ex duobus quibusque quantis propositis primum toties contineat in se aliquam partem sui aliquotam A quoties secundum in se continet aliquam partem sui aliquotam B, dico, sicut inter se se habent partes A, & B, ita quantum primum, & secundum se habere inter se; atque adeò si partes A, & B sunt æquales, quantum primum, & secundum erunt æqualia; si verò partes A, & B sunt inæquales, secundum eandem inæqualitatis proportionem erunt pariter inæqualia quantum primum, & secundum. Quo satis pro omnibus manet expositus sensus propositionis. Demonstratio verò eius vniuersalis supponenda potius modò, quàm exhibenda est. Nam pro Geometris erit inutilis; cum possit apud Euclid. supra videri: pro cæteris autem erit inutilis; quia non intelligetur. Pro his tamen quasi ad oculum inde innotescet: quia idcirco duæ lineæ, quarum vnaquæque sit decem vlnarum, non possunt non æquales esse; quia prima toties in se continet vlnam; quoties secunda, & vlna vlnæ æqualis est. Et ideo linea decem vlnarum lineæ quinque vlnarum est dupla; quia prima toties continet integram vlnam, quoties secunda dimidiam continet, & integra vlna dupla est dimidiæ. Et ideo vniuersè duæ quæque multitudines totidem unitatum, aut totidem binariorum, aut totidem quaternariorum, &c. æquales sunt; quia prima toties continet unitatem, aut binarium, aut quaternarium partem sui aliquotam, quoties secunda continet unitatem, aut binarium, aut quaternarium partem itidem sui aliquotam, & unitates, aut binarij, aut quaternarij inter se sunt æquales. Idque siue multitudines prædictæ sint finitæ, siue infinitæ, Pro vtriusque enim

enim quantis æquè multiplicibus, finitis nimirum, & infinitis, facit aperte propositio statuta; sicut & præterea alia lib. 5. Euclid. Hoc enim ipso, quod quantorum etiam infinitorum est passio æqualitas, aut inæqualitas, nequeunt non esse, quoque passionis eorum proportio, & proportionalitas quoad æqualitatem, aut inæqualitatem; (de quibus agit Eucl. in toto ipso lib. 5.); prout apparebit ex dicendis.

114 Itaque ex datâ propositione: vniuersaliter manet statutum, quotiescunque duo quanta extensa aut localiter, aut temporaliter, aut aliter, siue ea sint infinita, siue finita, æquè multiplicia sunt qualibet parte aliquota sui, non posse non illa eandem proportionem habere inter se, quam tales partes ipsorum aliquotæ inter se habuerint.

Propositio 16.

115 **Necessarium omnino est, vt duo quæuis quanta extensa eiusdem generis siue finita, siue infinita comparata inter se aut sint æqualia, aut inæqualia in ratione extensionum.**

Dico quanta extensa eiusdem generis ea, quibus, saltem cum sunt finita, conuenit, esse æqualia, vel inæqualia iuxta doctrinam statutam supra quæst. 2. diuis. 18. De quibus, etiam si sint infinita, demonstratur vniuersaliter propositio. Quia, acceptis ex duobus quantis extensis, siue extensionis propositis duabus partibus aliquotis inter se æqualibus, vt manifestè possunt accipi; vel talia quanta talibus suis partibus sunt æquè multiplicia; vel non. Si sunt; necessariò sunt inter se æqualia, cum partes ipse supponantur æquales, iuxta proposit. 15. Si non; necessariò sunt inæqualia. Quia illud, quod pluries, quam alterum, continet suam partem aliquotam, in ratione multitudinum talium partium aliquotarum excedet ipsum iuxta proposit. 14. Sublatoque excessu, manebunt æqualia etiam in ratione extensionum iuxta eandem proposit. 15. quia manebunt æquè multiplicia partibus suis æqualibus. Igitur, reddito eodem excessu, (qui extensio quædam est, cum sit aut vnitas, aut multitudo partium extensionis), etiam in ratione extensionum erunt talia quanta inæqualia. Duo ergo quæuis quanta extensa proposita siue finita, siue infinita non solum in ratione multitudinum quarumuis suarum partium aliquotarum; (prout debent iuxta proposit. 14.) sed etiam in ratione extensionum necessariò sunt æqualia, vel inæqualia. Quod erat demonstrandum.

Propositio 17.

116 **Necessarium omnino est, vt omnis multitudo siue finita, siue infinita vel sit par, vel impar.**

Quia necessarium omnino est, vt possit diuidi bifariam, vel non iuxta principium citatum proposit. 14. Et, si potest bifariam diuidi, par est. Sin minus, impar, iuxta definit. 6. & 7. numeri paris, & imparis traditas ab Euclid. lib. 7. Elem. Quæ eadem pro multitudine infinita pari, & impari faciunt.

117 **Et quidem quoad multitudines finitas, siue**

numeros propositio est indubitabilis. Ne autem quoad multitudines infinitas ab aliquo in dubium trahatur: quoad has præterea sic demonstratur. Ex quauis omnino multitudine infinita vnitatum fiant per intellectum diuinum, aut aliter omnia binaria possibilia. Vel præter omnia illa binaria superest vnitas, vel non. Si superest, integra multitudo erat impar; si non, erat par: quia, si superest, integra multitudo non erat bifariam diuisibilis, hoc est in duas partes æquales, defectu diuisibilitatis illius vnitatis, quæ superest: si vero non superest, diuisibilis bifariam erat. Cum sit manifestum, duas multitudines vnitatum, ex quibus multitudo binariorum composita est, æquales inter se esse, vt potest sibi mutuo congruentes congruentiâ multitudinum, iuxta proposit. 12. Et consequenter in eas, vt in duas partes æquales, bifariam esse diuisibilem ipsam multitudinem integram binariorum. Stet ergo, quamlibet multitudinem etiam infinitam necessariò esse aut parem, aut imparem, æquè, ac finitam. Quod erat demonstrandum.

Propositio 18.

118 **Quoties duo quanta siue finita, siue infinita quoad extensionem sunt æqualia, & quoad multitudinem partium vicissim, æqualium sunt æqualia. Atque etiam vice versa, si quoad multitudinem partium vicissim æqualium fuerint æqualia, & quoad extensionem erunt æqualia.**

Hæc propositio ex ipsis terminis est euidentis. Nam, quoties duo quæuis quanta extensionis æqualia sunt, manifestum est singulis partibus vnus totidem in altero ipsis æquales correspondere. Et vice versa, quoties singulis partibus vnus quanti extensionis totidem in altero correspondent ipsis æquales, manifestum est, ea duo quanta esse æqualia. Etenim, si duo quæque quanta extensionis æqualia sunt, quot palmos, aut cubitos, aut vlnas, aut leucas habuerit vnus, totidem habeat alterum necesse est. Et e conuerso, si quot habuerit palmos, aut cubitos, aut vlnas, aut leucas vnus quantum extensionis, totidem habuerit & alterum, quod sint illa inter se æqualia, necesse etiam est. Similiter, si duo quanta extensionis æqualia sunt, non possunt non duo dimidia vnus æqualia esse duobus dimidijs alterius; tum quatuor quartæ partes vnus quatuor quartis partibus alterius æquales necessariò erunt; & octo octauæ vnus pariter octo octauis alterius; & ita deinceps. Sicque omnes partes proportionales vnus omnibus partibus proportionalibus alterius singulæ singulis, prout sibi respondent, necessariò erunt æquales tam quoad multitudinem, quam quoad extensionem. Et vice versa, si omnes partes proportionales vnus quanti extensionis omnibus eiusdem proportionis alterius singulæ singulis tam quoad multitudinem, quam quoad extensionem æquales fuerint, & talia quanta æqualia erunt.

119 **Et quidem quoties duo quanta extensionis æqualia sunt, eandem proportionem habere, quoduis eorum ad omnes suas partes, quam habet alterum ad suas, compertissimum est. Igitur permutando iuxta proposit. 16. lib. 5. Elem. Euclid. quam proportionem habet vnus talium, quan-**

quantorum ad alterum, eandem habent omnes partes vnius ad omnes alterius partes. Sed vnum talium quantorum omnimodis est æquale alteri, vt ponimus. Igitur & omnes partes vnius omnimodis sunt æquales omnibus partibus alterius, scilicet & quoad multitudinem, & quoad extensionem earum, quæ mutuò sibi correspondent singulæ singulis. E conuersò pariter clarum est, quam proportionem habet ad suum totum quælibet partium multitudo, eandem ad suum habere alteram omnimodis æqualem priori. Igitur permutando iuxta eandem proposit. quam proportionem omnimodæ æqualitatis tales partium multitudines inter se habent, eandem omnimodæ æqualitatis habent inter se earum tota.

120 Ex hac propositione constat, quoties duo quæuis quanta extensionis æqualia sunt, omnes, & singulas partes vnius tam proportionales, quam aliquotas omnibus, & singulis partibus alterius, prout sibi respondent, tum quoad multitudinem, tum quoad magnitudinem æquales esse. Et vice versà, quoties partes omnes vnius quanti extensionis omnibus partibus alterius æquales modo dicto sunt, & quanta ipsa pariter esse æqualia.

121 De quantis verò multitudinis æqualibus dubium esse non potest, quin constent multitudinibus æqualitatis tum vnitatum, tum multitudinum minorum eiusdem proportionis. Quia id ipsum est, talia quanta esse æqualia, ex talibus multitudinibus æqualibus talium partium constare.

Propositio 19.

122 Quoties duo quanta siue finita, siue infinita quoad extensionem sunt inæqualia, & quoad multitudinem partium vicissim æqualium sunt inæqualia. Atque etiam vice versà, si quoad multitudinem partium vicissim æqualium fuerint inæqualia, & quoad extensionem erunt inæqualia.

Hæc propositio æque est euidentis, ac præcedens. Ex eaque demonstrari potest. Nam propositis duobus quantis extensionis inæqualibus, si mente à maiore præscindamus excessum, alteri manebit æquale. Multitudoque subinde omnium partium eius omnimodis manebit æqualis multitudini omnium partium alterius iuxta dicta proposit. præ. Si igitur tali multitudini partium partes contentas in dicto excessu iterum adijciamus, iam multitudo partium omnium quanti maioris maior erit multitudine omnium partium quanti minoris eiusdem proportionis. Quantaque proinde inæqualia quoad extensionem, & quoad multitudinem partium vicissim æqualium necessariò erunt inæqualia. Quod erat ostendendum. Pariterque venit demonstrandum è contra, quoties quanta extensionis quoad multitudinem partium vicissim æqualium sunt inæqualia, & quoad extensionem esse necessariò inæqualia.

123 Vnde constat, quoties duo quæuis quanta extensionis inæqualia sunt, omnes, & singulas partes tam proportionales, quam aliquotas quanti minoris totidem prout sibi correspondent æquales habere in quanto maiore; & insuper esse in hoc partes alias, quæ nullas habent corresponda-

tes in quanto minore; atque ita tales integræ multitudines partium inæquales esse. Et vice versà, quoties omnes, & singulæ partes aliquotæ, & proportionales vnius quanti extensionis totidem prout sibi correspondent habent æquales in alto quanto; & insuper in hoc aliæ quædam partes superflunt; talesque proinde integræ partium multitudines inæquales sunt; & ipsa quanta ex eis composita inæqualia esse.

De quantis verò multitudinis inæqualibus non est dubitabile, quin constent multitudinibus inæqualibus vnitatum, aut etiam multitudinum minorum eiusdem proportionis. Quia id ipsum est, talia quanta inæqualia esse, ex talibus multitudinibus inæqualibus talium partium constare.

Propositio 20.

124 Aliqua sunt prædicata, quæ possunt conuenire aut omnibus, aut alicui, vel aliquibus partibus totius distributiue sumptis, quin conueniant toti. Et è conuersò aliqua, quæ possunt conuenire toti, quin conueniant aut omnibus, aut alicui, vel aliquibus partibus totius sumptis distributiue. Tum aliqua etiam sunt prædicata, quæ non possunt conuenire aut omnibus, aut alicui, vel aliquibus partibus totius acceptis distributiue, quin conueniant toti. Et aliqua, vice versà, quæ non possunt conuenire toti, quin conueniant aut omnibus, aut alicui, vel aliquibus partibus totius distributiue acceptis.

Sermo est in propositione de prædicatis tam negatiuis quam positiuis. Deque toto, & partibus tam infinitis, quam finitis. Demonstratur autem veluti à posteriori per manifesta exempla ex ipsis terminis notissima, & singulis eius casibus adaptanda. Primum enim, quando totum est essenziale, hoc est, compositum ex partibus diuersis inter se specificè, prædicata propria singularum partium non conueniunt toti; nec prædicata propria totius conueniunt vlli parti. Sic homo neque est spiritus, vt eius anima, nec pura potentia, vt eius materia. Anima autem, aut materia nec est resibilis, vt homo, nec sensitiua, &c. Siue autem totum sit essenziale, siue integrale, omnibus, & singulis partibus distributiue sumptis conuenit, esse componentes totum, & inclusas in eo, esse distinctas ab ipso, & ipso minores, quæ prædicata ipsi toti nequaquam conueniunt. E conuersò verò toti conuenit, esse maius singulis partibus, esse diuisibile in omnes illas, esse ab omnibus eis distinctum, & ipsas in se includens, quæ prædicata non conueniunt partibus ipsis. Quod si totum sit infinitum omnibus, & singulis partibus eius finitis in se distributiue sumptis conuenit, esse pertransibiles successiue, esse terminatas, esse mobiles circumquaque, &c. Cum tamen toti non ea, sed opposita prædicata conueniant, nempe, esse impertransibile successiue, esse interminatum, non esse mobile circumquaque, &c. Insuper omnibus, & singulis partibus æternæ durationis Beatorum, aut etiam temporis æterni à parte post sumptis distributiue conueniunt, esse transitorias, atque adeò aliquan-

do & præsentis, & præteritis fore de facto. Quod tamen toti dicitur durationi, & tempori convenire non potest. Similiter nulla est pars temporis æterni præteriti, quæ non incæperit suo modo aliquando; cum tamen totum ipsum tempus nunquam incæperit villo modo. Per quæ factis conspicua manet prior propositionis pars cum casibus suis.

126 Deinde verò pro secunda. Evidens ex ipsis terminis est, non posse existere omnes partes etiam distributiue sumptas in eodem tempore, quin in eodem existat totum; neque è conuersò posse existere totum in tempore aliquo, quin in eodem existant omnes, & singulæ partes eius. Tum ne vna quidem pars potest deficere, quin deficiat totum; totum verò neque potest deficere, quin aliqua saltem pars eius deficiat. Impossibile etiam est, quòd omnes partes etiam didistributiue acceptæ simul præsentis sint in eodem loco, quin in eodem sit præsens totum; nec totum potest alicubi præsens esse, quin sint omnes, & singulæ partes eius præsentis ibidem. Vt tamen totum ab aliquo loco sit absens, necessarium est, & sufficiens, quòd ab eodem absens sit aliqua eius pars; nec non totum ab esse ab eo loco, vnde aliqua saltem pars eius abest. Similiter, si omnes partes etiam distributiue sumptæ accipiunt quidpiam, necesse est, quòd illud ipsum accipiat totum; è contra verò bene potest totum quidpiam accipere ratione alicuius partis, quod non accipiant cæteræ. Quo iure impossibile est, vt omnes partes accipiant existentiam per sui effectiorem, atque adeò sint factæ, quin totum pariter per sui effectiorem accipiat existentiam, atque adeò sit factum; cum tamen totum bene possit existentiam accipere, factumque esse, quia illam accipiant, factæque sint omnes partes, vt in aggregato ex Deo, & creaturis cernere est. Per quæ itidem satis monstrata manet secunda pars propositionis cum casibus suis.

127 Porro quæcumque prædicata conueniunt toti, pariter omnibus eius partibus collectiue sumptis conueniunt: quia totum aliud non est ab aggregato omnium partium collectiue sumptarum iuxta proposit. 1. Ex quo patet, omnia prædicata, quæ conueniunt omnibus partibus distributiue sumptis, & non toti, omnibus partibus distributiue sumptis conuenire, quin eis conueniant sumptis collectiue. Quòd autem totum, & partes distributiue acceptæ in ordine ad suscipienda prædicata tam variè se gerant, ex distinctione reali, qua totum à singulis partibus tanquam includens ab inclusis distinguitur, ex varietateque naturæ ipsorum prædicatorum enascitur.

128 Sed rogabit aliquis, quibus nam regulis est discernendum, quando prædicatum conueniens partibus distributiue sumptis necessario conuenit toti; aut vice versà; & quando non item. Respondeo, has regulas generales solum posse præscribi. Quoties hoc, quòd est, prædicatum, aliquod conuenire partibus distributiue sumptis connexum est cum hoc, quòd est, idem prædicatum conuenire toti; vel è conuersò: toties necessarium est, vt tale prædicatum conueniat toti ex hypothese, quòd conuenit partibus distributiue sumptis; vel è conuersò. Quoties verò conuenientia prædicati prima secunda conuenientia opposita est, toties est necessarium, vt prædicatum non conueniat toti ex hypothese, quòd conuenit partibus distributiue sumptis; vel vice ver-

129. Quoties denique eiusmodi prædicati conuenientia nec inter se connexa, nec inter se opposita sunt, toties ex hypothese, quòd prædicatum partibus distributiue sumptis conueniat, contingens erit, quòd conueniat, aut quòd non conueniat toti; vel è contrario. Quando autem inter eiusmodi prædicati conuenientias adsit aut connexio, aut oppositio, aut earum neutra, ex ipsis terminis bene apprehensis dijudicandum est, aut per discursum colligendum aliunde. Sicut alia veritates scibiles dijudicari à nobis solent, aut colligi.

129 Obseruandum tamen est, bifariam posse aliquod prædicatum conuenire omnibus partibus distributiue sumptis, quin conueniat toti; vel vice versà. Primò absolute. Secundò ex aliqua suppositione. Absolute enim conuenit omnibus partibus distributiue sumptis componere totum, ab eo distingui, in ipso includi &c. quæ non conueniunt ipsi toti. Ex suppositione verò, quòd aliqui maneant extra, dum alij includuntur, omnibus hominibus distributiue acceptis conuenit posse in hoc cubiculo includi, quod tamen omnium collectioni non conuenit: quia eam totam hoc cubiculum capere nequit. Hoc autem secundo modo conuenit omnibus durationibus futuris Beatorum distributiue sumptis posse esse præteritas, de factoque præteritas fore, ex suppositione scilicet, quòd, dum vnaquæque est præterita, infinitæ alia semper supersint futura. Ob idque stat bene, totam collectionem earum nec posse esse, nec de facto fore præteritam. Qualis esse posset, & foret, si omnes eius partes adhuc distributiue sumptæ absolute, & independentè adiecta suppositione possent esse, de factoque futura essent præterita. Simili modo, ideo quantum infinite extensum localiter quatenus tale moueri nequit, tametsi omnes eius partes distributiue sumptæ moueri possint; quia non absolute moueri omnes possunt, sed ex suppositione, quòd, dum vnaquæque, aut quæuis earum portio finita mouetur, infinitæ alia maneant immota. Cæteròquin, si omnes adhuc distributiue sumptæ absolute moueri possent citra dictam suppositionem, & integra earum collectio, atque ita infinitum dictum quæ tale moueri posset. Repugnat quippe omnes partes adhuc distributiue sumptas absolute, atque adeò simul moueri, quin earum collectio, atque adeò totum moueatur. Pariterque de similibus philosophandum est.

Propositio 21.

130 Numeri integri supra vnitatem per aliam, & aliam, & aliam additionem (quæ physica semper esse potest) ascendunt; aliquamque vt sic progressionem componunt à latere ascensus infinitam. Numeri verò fracti, siue minutia infra vnitates per aliam, & aliam, & aliam ipsarum diuisionem, (quæ plerumque solum mathematica potest esse) descendunt; aliquamque vt sic progressionem proportionalem componunt potentem sine fine descendere.

Hæc propositio ex ipsis terminis bene intellectis notissima est. Quare per eorum explicationem est demonstranda. Supposito igitur ex dictis

his quæst. 2. diuis. 12. sine, quod numeri integri dicuntur, qui ex integris unitatibus componuntur, vt binarius, ternarius, quaternarius, quaternarius, & ceteri similes: numeri verò fracti, qui resultant ex diuisionibus unitatum, vt dimidium, vel tertia, vel quarta pars unitatis; quinta, vel sexta, vel septima pars binarij; octaua, vel nona, vel vigesima pars ternarij, aut quaternarij, aut quinarij; & alij huiusmodi. Quod asserimus est, si sermo sit de numeris integris, ex quouis eorum accepto per quamlibet additionem proportionalem ascendi posse in infinitum; quia nullus vnquam erit excogitabilis numerus in eâ progressionem ascendente, quo non sit possibilis maior alius in proportione assumptâ. V. g. si in proportione arithmetica, (quam naturalem dicunt) addente semper unitatem ab unitate ascendamus hoc pacto 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. &c. progressionem conficiemus in infinitum, extendibilem, quæ proinde in suâ possibilitate, seu quidditate à latere, versus quod ascenditur, infinita est, omnesque numeros posibles in se continet: tamen à latere, versus quod descenditur sit finita, vt ex se satis, superque est notum. Si verò in proportione geometricâ subdupla duplicante semper numerum præcedentem à ternario ascendamus ita, 3. 6. 12. 24. 48. 96. 192. &c. progressionem conficiemus in infinitum extendibilem, quæ proinde in suâ possibilitate, seu quidditate infinita pariter est à latere, versus quod ascenditur, & finita ab altero latere, versus quod descenditur; non tamen continet in se omnes posibles numeros; sed aliquos, vt etiam ex se est notum. Et in cæteris pariter. Afferimus item additionem, per quam ascendit quouis eiusmodi progressionum proportionalium, semper posse esse physicam, hoc est adiungentem materiam distinctam physicè à residuo, cum quo componitur quilibet numerus: quia conceptus obiectivi tam impossibiles, quàm posibles physicè, siue re ipsâ distincti inter se, & per quamlibet huiusmodi numerorum infinitam multitudinem numerabiles non minus infiniti sunt quoad suam multitudinem, quàm est infinita multitudo unitatum, ex quibus coalescunt ipsi numeri, vt ex dicendis disput. 13. cum sit sermo de infinito, constabit.

131

Præterea asserimus, si sermo sit de numeris fractis, cum illi ex fractione, seu diuisione unitatum integralium resultent, eoque subinde minores euadant, quod pluries ipsæ unitates diuiduntur, à primo quolibet eorum ex qualibet primâ fractione, seu diuisione huiusmodi resultante, proportionaliter, alijs, & alijs semper diuisionibus factis, descendendi posse in infinitum. V. g. per diuisiones unitatis in proportione duplâ geometricâ procedetur diuidendo illam primò in duas partes; secundò in quatuor; tertio in octo; & ita deinceps. In proportione autem arithmetica naturali procedetur diuidendo illam primò in duas partes; secundò in tres; tertio in quatuor; pariterque deinceps. Et in cæteris consimiliter. Eiusmodi autem progressionem numerorum fractionum absque vilo fine, siue termino extendi posse à latere, versus quod descenditur, compertum est: quia factâ quouis eiusmodi diuisione totius in quaslibet partes, aliz in minuitiores, & aliz in minuitiores, & ita deinceps absque vilo fine, siue termino fieri possunt, vt constat. Addimus tamen, has diuisiones plerunque solum mathematicas esse, non physicas: quia plerunque in partes non physicè, sed per rationem tantum nostram distin-

ctas sunt per ipsam eandem nostram rationem. Eo quod unitates, quæ diuiduntur, quoad suam materiam aut sunt indiuisibiles physicè, vt cum agitur de numeris Angelorum, vel quorumuis aliorum entium physicè indiuisibilibus; de numeris graduum perfectionis metaphysicæ cuiusuis rei; vel de numeris formalitatum eius, &c. aut, licet sint quoad materiam diuisibiles physicè, sed non in infinitum. Nullum quippe eas posse, esse in infinitum diuisibile physicè quæst. 4. probabimus non parum efficaciter.

Ex dictis inferitur, progressionem proportionales numerorum integrorum à latere, versus quod ascenditur, non quidem syncategorematicè solum, sed categorematicè esse infinitas in suâ quidditate: quia multitudo rerum per quamuis earum numerabilium pariter in suâ quidditate, infinita est. At progressionem proportionales numerorum fractionum à latere, versus quod descenditur syncategorematicè dumtaxat esse infinitas, quatenus, quouis fractione datâ, alia minor dari potest per nostram rationem, aliaque, & alia semper minor absque vilo termino. Cum tamen re ipsâ nulla sit fractio adhuc in statu quidditativo; eo quod indiuisibilis est re ipsâ materia numerabilis: aut non sint fractiones infinitæ; eo quod materia numerabilis frangibilis in infinitum, seu diuisibilis non est. De quo plura venient dicenda quæst. 4.

Propositio 22.

Quotiescunque quoduis non quantum, siue indiuisibile indiuisim correspondet cuilibet quanto quouis correspondentia genere, ita, vt totum toti, & totum singulis eius partibus respondeat, non potest non per sui totius replicationem, siue repetitionem talem correspondentiam habere.

Propositio est certissima. Eamque in materia specialiori demonstrari supra disput. 5. quæst. 6. proposuit. 23. agens de re indiuisibili, siue non quanta spatio locali diuisibili correspondente. Compertum est enim, rem indiuisibilem integro spatio diuisibili correspondere non posse, nisi omnibus partibus eius (à quarum aggregato nihilo difert iuxta proposuit. 1.) correspondendo, & omnibus partibus spatij correspondere nequit, nisi per se totam singulis correspondeat; quandoquidem nullas ea partes habet, quæ in partibus spatij diuersis possint distribui. Rem autem indiuisibilem correspondere per se totam singulis partibus spatij, hoc ipsum est eam totam in singulis illis replicari, seu repeti, atque adeo non aliter quàm per sui totius replicationem, siue repetitionem talem correspondentiam habere. Id quod æquè verum est, atque euidentius vniuersè, de quouis non quanto prout cuilibet quanto ita indiuisim correspondente quouis correspondentia genere, vt & toti, & singulis partibus eius correspondeat, prout nostra propositio fert.

Ex qua subinde manifestè consequitur primò, animam nostram rationalem, vt pote indiuisibilem, non aliter, quàm per sui totius replicationem, siue repetitionem corpori nostro, & singulis partibus eius vnitam esse, in eodemque eum illis loco, atque etiam in eodem tempore penetratam. Secundò, tantumdem dicendum esse de personâ Verbi diuini, vt pote indiuisibili, quæ

quatenus unita cum corpore Christi Domini, & singulis partibus eius, cum eisdemque in eodem loco, & in eodem tempore penetrata. Tertiò, quoties quoduis quantum intentionis aut subiectiua, aut localis, aut temporalis, aut alterius rationis cum omnibus suis partibus inest aut in subiecto, aut in loco, aut in tempore, aut in alio gradu cuiusvis seriei indiuisibili, ita, quòd tale indiuisibile aut subiecti, aut loci, aut temporis, aut alijs gradus per se immediatè correspondeat omnibus, & singulis partibus talis quanti, non posse non correspondentiam eiusmodi per talis indiuisibilis replicationem, siue repetitionem ad tales partes singulas fieri. Quarto, quoties aliqua indiuisibilis actio, aut aliquis indiuisibilis effectus ab aliquo diuisibili agente, & omnibus partibus eius nascitur indiuisim, & immediatè, correspondentiam talis actionis ad tales partes per ipsas pariter replicationem, siue repetitionem haberi. Pariterque de cæteris similibus casibus philosophandum est. Ex quibus etiam sequitur tandem inferendum, quoties vnum quantum indiuisim alteri quanto correspondet, totum scilicet toti, & totum singulis eius partibus, tunc illud per sui totius replicationem talem correspondentiam habere. Quo pacto corpus Christi Domini in Eucharistia speciebus sacramentalibus correspondet, atque etiam spatio extenso locali, in quo existunt illæ. Et vniuersè omne quantum permanentis spatio diuisibili temporali, in quo permanent, siue durat.

Propositio 23.

135 Impossibile est, vt aliquod indiuisibile, siue non quantum omnibus, & singulis partibus alicuius quanti correspondeat quotius correspondentia genere per sui totius replicationem, siue repetitionem iuxta dicta proposit. 22. nisi tale quantum sit compositum ex solis indiuisibilibus; non verò aut ex solis partibus sine fine diuisibilibus, aut ex vtrisque.

Hæc propositio etiam est mihi certa. Eamque in materia speciali demonstravi supra disput. 5. quæst. 6. proposit. 26. agens de re indiuisibili, siue non quantà prout spatio locali diuisibili correspondente, apertè ostendens, talem rem per sui repetitionem nullatenus posse integro tali spatio correspondere, siue illud integre replere, nisi illud compositum sit ex solis indiuisibilibus. Recognoscantur argumenta ibi facta, & applicentur ad propositum. Per illa enim citra dubium pariter demonstrandum venit in vniuersum, nullam rem indiuisibilem posse alteri diuisibili integre, & adæquatè correspondere per sui totius repetitionem quous correspondentia genere, nisi talis res diuisibilis ex solis indiuisibilibus composita sit.

136 In hæc enim, si anima rationalis v. g. semel tantum, siue absque vllà sui repetitione vni subiectum integre vniatur, non potest non tale subiectum indiuisibile esse; nam alioquin res indiuisibilis rei diuisibili integre corresponderet correspondentia vniouis absque vllà sui replicatione contra proposit. 22. Ergo, si plures pluribus subiectis integre vniatur, non possunt non singula talia subiecta esse indiuisibilia; quia nec potest

variari, nec potest non manere eadem vniò, qua unita est integre anima vnicuique talium subiectorum seorsim, ex eo, quòd anima ipsa insuper alijs subiectis unita sit, vt est manifestum. Neque enim vniò, qua anima mea meo corpori unita est variaretur, aut vilo modo essentiam mutaret ex eo, quòd Deus insuper illam nunc per aliam vniònem alij corpori, aut per alias alijs vnioret. Sed esse animam omnibus, & singulis partibus corporis integre unitam per totidem sui repetitiones, aliud non est, quàm esse eam unitam integre pluribus, atque adeò totidem subiectis, vt est notissimum. Ergo, quàm certum est, animam omnibus, & singulis partibus corporis integre esse per totidem sui repetitiones unitam, tam certum est omnes, & singulas eiusmodi corporis partes indiuisibiles esse; atque adeò integrum corpus ex solis indiuisibilibus esse compositum. Hoc autem, quod de animà prout correspondente, integre corpori correspondentia vniouis e. g. dictum est, similiter venit vniuersè dicendum de qualibet re indiuisibili prout integre correspondente cuius rei diuisibili quolibet alio genere correspondentia.

Et quidem rem indiuisibilem citra omnem sui replicationem siue repetitionem dumtaxat inadæquatè posse correspondere rei diuisibili, apud omnes est in confesso tanquam quid manifestum. Cum ergo correspondentia inadæquata ad totum absque adæquata ad eius partem stare non possit, vt supra proposit. 6. monstratum est; planè conficitur; illud, cui res indiuisibilis correspondet adæquatè, dum in adæquatè correspondet citra omnem sui repetitionem rei diuisibili necessariò esse indiuisibile; atque adeò necessariò esse quoque indiuisibiles omnes partes rei diuisibilis, quibus singulis per totidem sui repetitiones adæquatè correspondet res indiuisibilis, dum adæquatè correspondet integre ipsi rei diuisibili. Vnde consequenter concluditur, impossibile esse, quòd res indiuisibilis omnibus, & singulis partibus rei diuisibilis per totidem sui repetitiones correspondeat adæquatè, prout opus est, vt correspondeat adæquatè toti ipsi rei diuisibili, nisi omnes partes eiusmodi indiuisibiles sint; ipsaque res diuisibilis proinde ex solis indiuisibilibus sit composita, vt fert nostra propositio.

Atque hæc in præsentis quæst. satis sint dicta. Aliæ enim plures propositiones haud dubie evidentes, quæ in illa sedem habere possent, tum in sequentibus huius disputationis, tum maxime disput. 13. oportunitus ponentur.

QUESTIO IV.

Verum quantum continuum ex solis partibus semper, & in infinitum diuisibilibus; an ex solis indiuisibilibus; an ex vtrisque componatur; aut possit componi. Et quo pacto.

138 **Q**uestio hæc per antiqua est, & satis celebris, eiusque materia, si qua est in Philosophiâ, difficillima, & quæ vsque adhuc vehementer torset, indiesque torquet Philosophorum ingenia. Vix enim, aut ne vix quidem potest circa illam quidpiam resolui, quod multis non sit plenum difficultatibus. Curabo complanare, quas